

Het thema **Informatie delen** betreft de ontwikkeling met betrekking tot de informatievoorziening over watercrises en overstromingen en de gevolgen daarvan.

De organisatie van de informatievoorziening met betrekking tot watercrises en overstromingen is niet overzichtelijk. Dit geldt zowel voor de informatievoorziening met betrekking tot het zogenoemde waterbeeld/waterscenario's als voor informatie die gaat over de beschikbaarheid en het functioneren van infrastructurele voorzieningen (bijvoorbeeld wegen en diverse netwerken) onder calamiteuze omstandigheden.

De veiligheidsregio's, de waterbeheerders en de beheerders van vitale infrastructuur (spoor-, water- en wegbeheerders, beheerders van netwerken voor energie, telecom, drinkwater) zijn hierbij de belangrijkste sleutelspelers. Ook partijen als het Watermanagementcentrum Nederland en het Instituut Fysieke Veiligheid hebben hierbij belangrijke rollen te spelen.

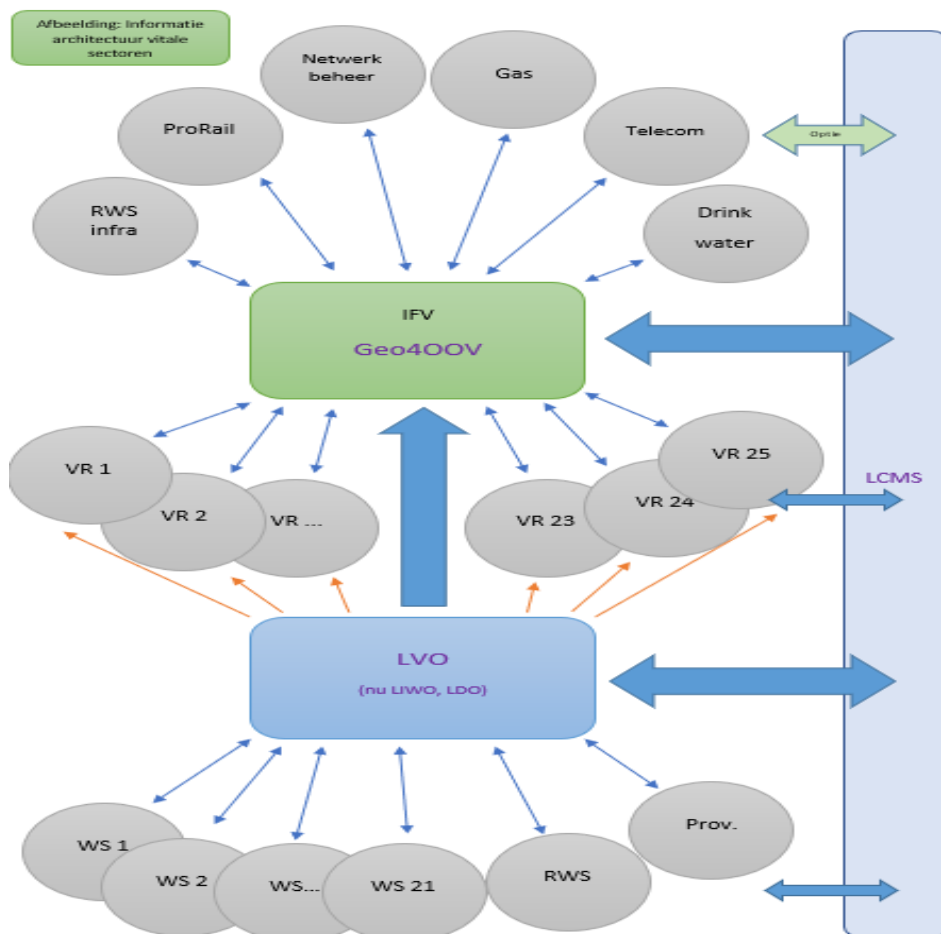
Doel was bij te dragen aan de volgende driedelige ambitie:

[a] Waterinformatie voor planvorming, voor Opleiden, trainen en oefenen (OTO) en voor een eventuele warme situatie voldoet aan gedeelde functionele eisen en is eenvoudig, bij voorkeur via één loket toegankelijk (de Landelijke Voorziening Overstromingsinformatie: LVO).

[b] Hetzelfde geldt voor informatie over beschikbaarheid van vitale infrastructuur: verkeersverbindingen (over de weg, over rail en door de lucht) en de netwerken voor energie, drinkwater en telecommunicatie.

[c] Partijen (stakeholders) zijn voldoende toegerust om met deze informatie om te kunnen gaan.

Dat doel hebben we als volgt gevisualiseerd:

Dit is een afbeelding die in beeld brengt waar we naartoe willen werken. Een situatie waarbij aan de kant van de waterinformatie een gezamenlijke landelijke voorziening (LVO) zorgt voor het ontsluiten/beschikbaar stellen van benodigde informatie. Een ook aan de kant van de gevraagde informatie over relevante infrastructuur/netwerken wordt een dergelijk knooppunt ingericht, waar het IFV een belangrijke rol bij zou kunnen spelen.

Wat is hier aan gedaan?

Ad [a] Waterinformatie

Diverse partijen beheren overstromingsinformatie. Zo beheert het Watermanagementcentrum Nederland (WMCN) het zgn LIWO-systeem (Landelijk Informatiesysteem Watercrises en Overstromingen) dat in het verleden is gevoed vanuit projecten als MEGO en VNK (1 en 2) en waarin een deel van de scenario's die bij waterschappen worden ontwikkeld zijn opgenomen (niet structureel geregeld). De provincies ontwikkelen samen met BIJ12 overstromingsscenario's in het LDO (Landelijke Database Overstromingen). Het LDO wordt gebruikt om te voldoen aan de verplichtingen vanuit de EU-ROR (Europese Richtlijn Overstromingsrisico's / Overstromingsrisicokaart). Het LDO voedt van tijd tot tijd ook het LIWO (niet structureel geregeld). En daarnaast hebben de meeste waterschappen hun eigen overstromingsmodellen en -scenario's die lang niet altijd toegankelijk zijn gemaakt voor bijv. Veiligheidsregio's. Gevolg is dat partijen die overstromingsinformatie nodig hebben veelal niet weten waar ze moeten zijn.

Om deze reden heeft de SMWO de opdracht geformuleerd om te komen tot een ontwikkelplan Landelijke Voorziening Overstromingsinformatie (LVO). Een voorziening voor het beschikbaar stellen en ontsluiten van overstromingsinformatie voor een breed gebruik. De Unie van Waterschappen (UvW), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en Rijkswaterstaat (WMCN) hebben deze taak op zich genomen, waarbij een door deze partijen samengesteld begeleidingsteam het proces vormgeeft en stuurt. Adviesbureau AT-Osborne is ingeschakeld om het hiervoor benodigde onderzoek te doen en over het ontwikkelplan te adviseren.

Om tot een ontwikkelplan te komen is door AT-Osborne deskresearch uitgevoerd, een aantal werksessies gehouden en een aantal groepsgesprekken gevoerd. De Coronacrisis bracht met zich mee dat de aanpak behoorlijk moest worden aangepast en dat uiteindelijk een langere looptijd nodig was. De rapportage, het Ontwikkelplan LVO, is nu in het stadium van afronding.

Het advies, het ontwikkelplan LVO, zal door het begeleidingsteam in december worden gedeeld met de "achterban" (een ieder die heeft bijgedragen en meegedacht) en begin 2021 worden voorgelegd aan het directeurenoverleg SMWO voor verdere besluitvorming.

Zonder hier verder op de inhoud in te gaan is het goed alvast te delen dat één van de belangrijkste conclusies is dat we er met het realiseren van een gezamenlijke technische oplossing (één "loket") niet zijn. Een effectieve LVO is een (kleine) organisatie die ook rollen invult als regisseur, vraagbaak en informatiemakelaar. Voor het vervolg wordt een uitwerkingsfase voorzien, een implementatiefase en een beheerfase.

Dit vervolg is weliswaar "aanpalend" aan de verdere ontwikkeling van WAVE, maar maakt er als zodanig geen deel van uit.

Ad [b] informatie vitale infrastructuren en netwerken

De beschikbaarheid van informatie over de ligging, de eigenschappen en het functioneren van (verkeers)infrastructuur en van vitale netwerken (energie, drinkwater, telecom) is een ingewikkelde aangelegenheid. Ingewikkeld, omdat de beheerders hun betreffende informatie niet of moeilijk beschikbaar zullen stellen aan meerdere veiligheidsregio's (de versnippering in het domein van de Veiligheidsregio's is groot in relatie tot de schaal waarop deze beheerders opereren).

Meest effectief lijkt een constructie waarbij één partij namens de gezamenlijke Veiligheidsregio's hierover afspraken maakt met de betreffende beheerders en tevens de loketfunctie invult voor dit type van informatie.

Wij zien het Instituut Fysieke Veiligheid als een serieuze mogelijkheid om hier vorm aan te geven en hebben hierover ook oriënterend gesproken met het management van het IFV.

Het ontbreekt bij dit vraagstuk nu nog aan afspraken over het beschikbaar stellen van de betreffende noodzakelijke informatie. In individuele situaties zijn er wel dergelijke afspraken en is er informatie-uitwisseling geweest, maar het is niet structureel geregeld.

Het is gewenst om te komen tot een goede rolverdeling tussen de betreffende beheerders en de Veiligheidsregio's. Het Instituut Fysieke Veiligheid kan hierbij dus een sleutelrol spelen namens de Veiligheidsregio's; een rol als intermediair en als expertisecentrum.

Vanuit WAVE2020 hebben wij hierover meerdere keren met het IFV en met een aantal Veiligheidsregio's gesproken. Dit heeft bijgedragen aan het bewustzijn bij het IFV en Veiligheidsregio's dat hier een ontwikkeling gewenst is.

Een door IFV hiervoor ontwikkeld voorstel kon binnen WAVE niet worden omgezet in een opdracht, maar inmiddels is besloten dat IFV het onderwerp van het delen van informatie met de vitale sectoren (samen met de Veiligheidsregio's) gaat aanpakken in het kader van het programma Continuïteit van de Samenleving. Dat is op zich ook begrijpelijk, want het onderwerp heeft een bredere betekenis en raakt dus niet alleen aan het omgaan met watercrises. Daarmee maakt dit deelonderwerp niet langer deel uit van de scope van WAVE.

Ad [c] expertise (Informatiemanagement / GIS)

Een belangrijke voorwaarde voor professionalisering in dit domein is de aanwezigheid van voldoende expertise, vooral op het gebied van Informatiemanagement en GIS.

Het lijkt erop dat de Veiligheidsregio's ieder voor zich in een aantal gevallen te klein zijn om dit goed te kunnen invullen. Het IFV heeft een zekere, maar uiteraard ook beperkte capaciteit op dit vakgebied.

Ook hierover hebben wij vanuit WAVE2020 meerdere keren met het IFV en met een aantal Veiligheidsregio's gesproken, hetgeen heeft bijgedragen aan het bewustzijn bij het IFV en Veiligheidsregio's. Een door IFV hiervoor ontwikkeld voorstel kon binnen WAVE niet worden omgezet in een opdracht, maar inmiddels is besloten dat Veiligheidsregio's zelf het initiatief zullen nemen met het onderwerp verder te gaan.

Daarmee maakt dit deelonderwerp niet langer deel uit van de scope van WAVE.

Slot

Het voorstel voor een ontwikkelplan LVO krijgt dus zijn eigen vervolg. Het onderwerp van de informatie-uitwisseling met infrastructuur- en netbeheerders wordt in ander (en breder) verband opgepakt met een trekkende rol voor het IFV. En de organisatie van het naar behoefte organiseren van de benodigde expertise (o.a. GIS) ligt nu bij de Veiligheidsregio's zelf.

Daarmee is het deelonderwerp "Informatie delen" binnen WAVE tot een afronding gekomen.